pieczęć szkoły

WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2025/2026

HISTORIA

KURATORIUM OŚWIATY W KATOWICACH

Katowice

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 16 stron (zadania 1-20).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem z **niebieskim** tuszem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D lub 1, 2, 3, 4. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „**X" lub podkreśl bezpośrednio na arkuszu.**
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „**X**".
7. Zadania np. z luką, typu – prawda/fałsz, wymagające uzupełnienia podpisu lub innego typu wykonaj zgodnie z poleceniem.
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreśl.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNIA

…….
Imię i nazwisko ucznia
(wypełnia wojewódzka komisja konkursowa)

Stopień: trzeci

Czas pracy:
90 minut

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	**Razem**
Liczba punktów możliwych do zdobycia	**4**	**1**	**4**	**3**	**6**	**4**	**3**	**3**	**2**	**3**	**2**	**4**	**6**	**3**	**3**	**1**	**1**	**3**	**2**	**2**	**60**
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu ustalona przez wojewódzką komisję konkursową																					

Minimalna liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu finalisty: 30
Minimalna liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu laureata: 54

Podpisy członków komisji :

1. Przewodniczący wojewódzkiej komisji konkursowej– ……..
2. Członek wojewódzkiej komisji konkursowej sprawdzający pracę – ……..……
3. Członek wojewódzkiej komisji weryfikujący pracę – ……

Zadanie 1. (0–4)

Na podstawie poniższego tekstu źródłowego oraz wiedzy własnej zadecyduj, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Do tabeli wpisz *Prawda* przy zdaniu prawdziwym, a *Fałsz* przy fałszywym.

Źródło 1.

Decyzje podjęte w Wiedniu nie rozwiązały jednak wszystkich spraw. Kraje, w których narastały silne tendencje zjednoczeniowe, nadal pozostały rozbite. Utworzenie Związku Niemieckiego i wzmocnienie pozycji Prus przyczyniło się po kilkudziesięciu latach do upadku ładu wiedeńskiego. Najtrwalszą decyzją kongresu była wieczysta neutralność Szwajcarii. Ten zapis obowiązuje do dzisiaj. Decyzje dotyczące głównych regionów Europy okazały się kruche, gdyż wynikały właśnie z legitymizmu i tendencji do restauracji dawnego porządku, który był już nie do utrzymania. Ważnym tematem obrad były też dalsze losy ziem polskich. Car, zgodnie ze swoim interesem, doprowadził do utworzenia Królestwa Polskiego w unii personalnej z Rosją.

Na podstawie: https://polskieradio24.pl/artykul/1145828, kongres-wiedenski-narodziny-nowoczesnej-dyplomacji [dostęp: 16.10.2025]

	Prawda/Fałsz
Wspomniany w tekście car, który doprowadził do utworzenia Królestwa Polskiego, to Mikołaj I.	
Związek Niemiecki był konfederacją państw niemieckich, na czele którego stanęły Prusy.	
Legitymizm to doktryna polityczna głosząca nienaruszalność praw dynastii do tronu.	
Po kongresie wiedeńskim wzmogły się dążenia zjednoczeniowe na Półwyspie Iberyjskim i Apenińskim.	

Zadanie 2. (0–1)

Uporządkuj chronologicznie podane w tabeli wydarzenia. Wpisz cyfrę 1 – obok chronologicznie pierwszego wydarzenia, 2 – drugiego, 3 – trzeciego, zaś 4 – czwartego.

	Wydarzenie	Cyfra
A.	Rewolucja lipcowa	
B.	Powstanie dekabrystów	
C.	Kongres wiedeński	
D.	Wiosna Ludów	

Zadanie 3. (0–4)

Na podstawie poniższych źródeł i wiedzy własnej wpisz w wykropkowane miejsca nazwy organizacji powstałych na emigracji po powstaniu listopadowym, których poglądy zostały przedstawione w tekstach. Następnie napisz, w którym państwie europejskim powstała organizacja opisana w źródle 3.

1.

Źródło 1.

Działacze (...) uważali, że ich rolą jest reprezentowanie polskich interesów przed europejskimi elitami. Temu służyły inicjowane przez nich debaty parlamentarne na temat sprawy polskiej, a także intrygi dyplomatyczne, rozwijane szczególnie na Bałkanach, zwalczanie opinii rusofilskich oraz utrwalanie obrazu Rosji jako państwa despotycznego, obcego duchem Europie. Przyszłą Polskę wyobrażali oni sobie jako monarchię konstytucyjną, zapewniającą poddanym swobody obywatelskie oraz równość wobec prawa.

https://zpe.gov.pl/a/przeczytaj/DHNcZMvP5 [dostęp: 16.10.2025]

A. ……

Źródło 2.

Organizacja widziała przyszłą Polskę jako demokratyczną republikę z nowatorskim programem społecznym. Radykalizm tego ugrupowania przejawiał się przede wszystkim w projektach reform społecznych. Cieszyli się poparciem sporej części emigracji. Deklarowali oni walkę o wolność własnymi siłami narodu polskiego, w tym mas chłopskich. Aby je pozyskać, planowali likwidację pańszczyzny i przeprowadzenie uwłaszczenia. Chcieli odrodzenia Polski w granicach z 1772 roku, czyli sprzed pierwszego rozbioru, zorganizowanej na zasadzie federacji zamieszkujących ją narodów.

https://zpe.gov.pl/a/na-europejskich-salonach-wielka-emigracja/DAqlAIALz [dostęp: 16.10.2025]

B. ……

Źródło 3.

Skrajnie lewicowym programem politycznym wyróżniali się emigranci polscy, którzy stworzyli organizację zrzeszającą chłopów, najczęściej byłych szeregowych żołnierzy i podoficerów armii Królestwa Polskiego. Swoje nadzieje na niepodległość pokładali wyłącznie w warstwach ludowych. Byli zwolennikami uspołecznienia ziemi i środków produkcji na wzór francuskich socjalistów utopijnych.

https://zpe.gov.pl/a/na-europejskich-salonach-wielka-emigracja/DAqlAIALz [dostęp: 16.10.2025]

C. ……

2. Organizacja, której poglądy zostały przedstawione w źródle 3 powstała w …….. .

Zadanie 4. (0–3)

Rozstrzygnij, czy poniższa mapa przedstawia Europę w I połowie czy w II połowie XIX w. W uzasadnieniu podaj dwa argumenty odnoszące się do treści mapy.

Źródło 1.

https://zpe.gov.pl/a/przeczytaj/Dx736h2AQ [dostęp: 15.10.2025]

A. Rozstrzygniecie:

……

B. Uzasadnienie:

argument nr 1 - ……

……..

argument nr 2 - ……

……..

Zadanie 5. (0–6)
Do poniższej tabeli obok opisów wydarzeń wpisz ich nazwy oraz daty roczne.

Opis	Wydarzenie	Data
A. *Ogłaszamy, że Naród zorganizował się w obronie praw wolności i niepodległości swojej i że bronić się będzie do ostatka. Centralny Komitet Narodowy staje więc naprzeciw rządu moskiewskiego, jako rzeczywisty Rząd Narodowy i jakkolwiek nie ma wojsk i policji, posiada poparcie i uznanie Narodu.*	…… ……	…….
B. *Wykrzyknąłem z uniesieniem i z podniesieniem pałasza w górę: „Niech żyje Polska wolna, cała i niepodległa" i udałem się wraz z kompanią w porządku bojowym przez ulicę Zakroczymską, obok koszar. A bagnet dywizjonu 1go słał trupem wierne sługi Mikołaja, (…) aż stałem się panem Arsenału.*	…… ……	…….
C. Przychodzące na wieś za pośrednictwem urzędników cesarskie rozporządzenia przekonywały, że najjaśniejszy pan pamięta o swych chłopskich poddanych. Chłopi powstali odważnie by ująć szlacheckich buntowników i dostawić ich do cyrkułu albo komendy wojskowej.	…… ……	…….

Źródło : T. Maresz, K. Juszczyk, Historia w tekstach źródłowych, T. 2, Toruń 1994, s. 129, 146, 156.

Zadanie 6. (0–4)
Na podstawie poniższego tekstu źródłowego oraz wiedzy własnej zadecyduj, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Do tabeli wpisz *Prawda* przy zdaniu prawdziwym, a *Fałsz* przy fałszywym.

Źródło 1.
Ze szczególną uwagą roztrząsaliśmy zasady przyszłej organizacji Królestwa Polskiego i mając na względzie korzyści i stan tego kraju, przy potrzebie ustalenia ich spokojności i dobrego bytu przez ściślejsze i niezachwiane połączenie z Państwem Rosyjskim, przypisaliśmy i najłaskawiej nadajemy Królestwu Polskiemu następujące zasadnicze prawa.
Art. 1. Królestwo Polskie, przyłączone na zawsze do Państwa Rosyjskiego, stanowi nierozdzielną część tego Państwa. Ono będzie miało osobny, do potrzeb miejscowych zastosowany, Rząd. (…)
Art. 20. Wojsko Nasze w Imperium i Królestwie składa jedną całość bez rozróżnienia wojsk rosyjskich i polskich. (…)
Art. 69. Wszystkie sprzeciwiające się przepisom niniejszego dokumentu dawniejsze prawa i ustawy kasują się.

Wiek XIX w źródłach, oprac. M. Sobańska Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 2002, s. 109.

	Prawda/Fałsz
A. Wystawcą dokumentu był car Aleksander I, zaś udział w jego tworzeniu wziął książę Adam Jerzy Czartoryski.	
B. Na mocy dokumentu zlikwidowana została odrębność Królestwa Polskiego.	
C. Powyższy dokument został nadany Królestwu Polskiemu po upadku powstania styczniowego.	
D. Na mocy dokumentu zlikwidowane zostały niezależne polskie oddziały wojskowe.	

Zadanie 7. (0 – 3 p.)

W tabeli znajdują się opisy działalności organicznej wybitnych Polaków. Przyporządkuj postaci znajdującym się w tabeli opisom. Wybierz spośród nazwisk znajdujących się poniżej.

Gustaw Potworowski, Dezydery Chłapowski, Karol Marcinkowski, Tytus Działyński

Opis działalności	Postać
A. Przewodził grupie praktyków − pragmatyków, którzy zawiązali Spółkę Akcyjną Bazar dla budowy hotelu z restauracją i salą zebrań bądź zabaw, czy koncertów. Kiedy otwarto tę instytucję, zasadą stało się wynajmowanie sklepów tylko Polakom.	…… ……
B. Podjął tworzenie w Kórniku biblioteki z muzeum starodruków i rękopisów. Brał czynny udział w życiu politycznym. W jego poznańskim pałacu odbywały się odczyty, przedstawienia amatorskie, koncerty Towarzystwa Muzycznego.	…… ……
C. W jego majątku koło Gostynia często spotykali się rzecznicy pracy organicznej. Stamtąd wypłynęła inicjatywa założenia Kasyna Gostyńskiego, na czele którego stanął w 1838. Kierował Komitetem Narodowym w Poznaniu w okresie wydarzeń Wiosny Ludów.	…… ……

Zadanie 8. (0–3)

Źródła nawiązują do różnych form represji, którym poddawani byli Polacy podczas zaborów. W wykropkowane pod ilustracjami miejsca wpisz nazwę zaboru, w którym przedstawiona forma prześladowań miała miejsce.

Źródło 1.

https://ciekawostkihistoryczne.pl/2022/05/15/historia-wozu-drzymaly/ [dostęp: 9.11.2025]

A. ……

Źródło 2.

https://www.rp.pl/plus-minus/art35642671 [dostęp: 9.11.2025]

B. ……

Źródło 3.

https://obrazynaplotnie.net/1410-thickbox_default/czerkiesi.jpg [dostęp: 9.11.2025]

C. ……

Zadanie 9. (0–2)

Wpisz do tabeli nazwiska polityków, którzy są autorami zamieszczonych tekstów dotyczących sprawy polskiej w czasie I wojny światowej.

	Autor
A. *Przejęci niezłomną ufnością w ostateczne zwycięstwo ich broni i życzeniem powodowani, by ziemie polskie, przez waleczne ich wojska ciężkiemi ofiarami panowaniu rosyjskiemu wydarte, do szczęśliwej przywieść przyszłości, (...) ułożyli się, aby z ziem tych utworzyć państwo samodzielne z dziedziczną monarchią i konstytucyjnym ustrojem.*	……
B. *Należy stworzyć niezawisłe państwo polskie, które powinno obejmować terytoria zamieszkiwane niezaprzeczalnie przez ludność polską, któremu należy zapewnić swobodny i bezpieczny dostęp do morza i którego niezawisłość polityczną i gospodarczą oraz integralność terytorialną należy zagwarantować paktem międzynarodowym.*	……

https://pl.wikisource.org/wiki/ [dostęp: 5.11.2025]

Zadanie 10. (0 – 3 p.)

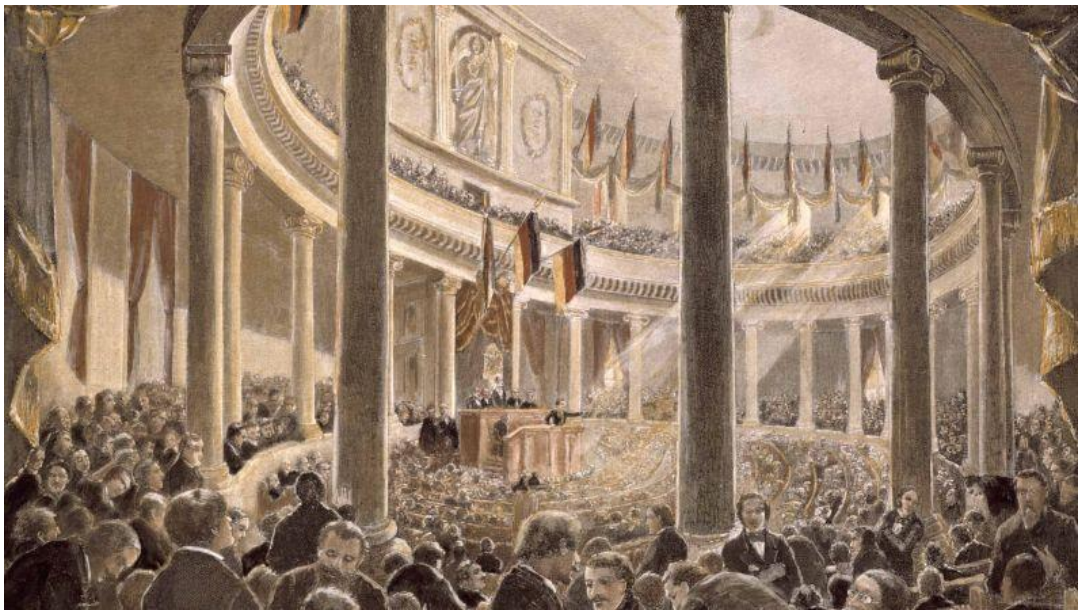
Rozstrzygnij, czy poniższe źródła odnoszą się do tych samych wydarzeń. Odpowiedź uzasadnij odwołując się do treści obu źródeł.

Źródło 1.

Zniszczono dziesiątki miast i tysiące osiedli, na Południu setki tysięcy byłych niewolników obdarzonych nagle wolnością, ale nie posiadających żadnej własności, znalazło się w nędzy, niewiele gorszej niż setki tysięcy żołnierzy zwolnionych z wojska i również na próżno szukających pracy. Dług państwowy zresztą wzrósł do trzech i pół miliarda dolarów, a jego brzemię, podobnie jak i ciężary wojny, najbardziej odczuli drobni farmerzy, drobnomieszczaństwo i robotnicy. Tylko parę tysięcy spekulantów porobiło majątki na dostawach broni, amunicji i żywności […]

M. Żywczyński, Historia powszechna 1789-1870, Warszawa 1995, s. 470.

Źródło 2.

https://www.deutschland.de/pl/topic/polityka/kosciol-sw-pawla [dostęp: 8.11.2025]

A. Rozstrzygnięcie: …..……

B. Uzasadnienie:

Odwołanie do źródła 1.

……..……

……..……

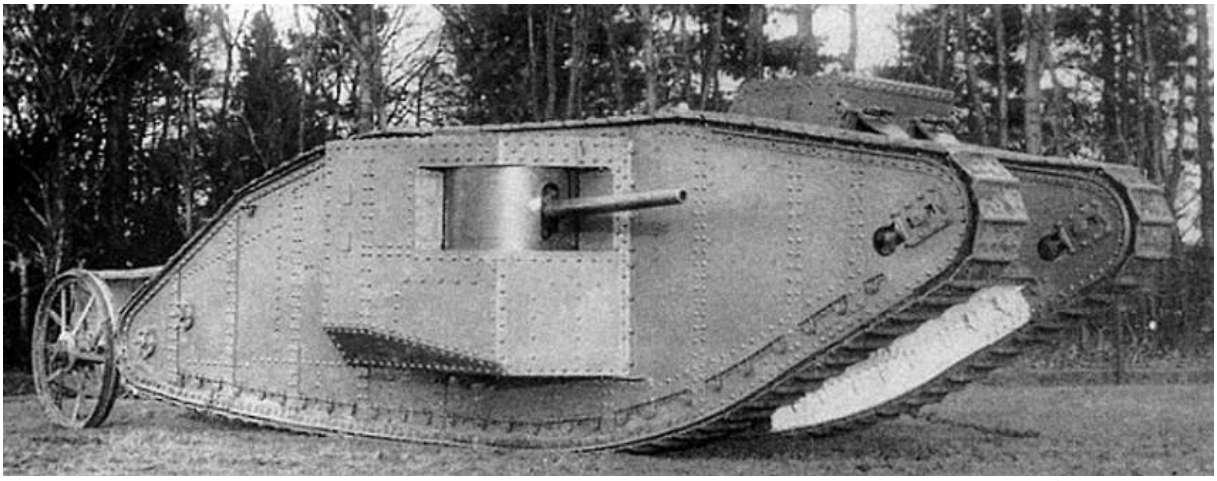
Odwołanie do źródła 2.

……..……

……..……

Zadanie 11. (0–2)
Podkreśl prawidłowe zakończenie zdań.

Źródło 1.

https://www.google.com/search?sca_esv [dostęp: 6.11.2025]

A. Poniższa broń po raz pierwszy została użyta
1. w trakcie bitwy pod Solferino.
2. w trakcie wojny krymskiej.
3. w czasie walk prowadzonych podczas procesu jednoczenia się Niemiec.
4. w czasie I wojny światowej.

B. Po raz pierwszy tej broni użyła armia:
1. turecka.
2. rosyjska.
3. niemiecka.
4. brytyjska.

Zadanie 12. (0–4)
Na podstawie lektury Józefa Krzyka *Wincenty Witos, przywódca polskiego ruchu ludowego, który nie dawał się wykorzystać do cudzych celów* zadecyduj, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Do tabeli wpisz *Prawda* przy zdaniu prawdziwym, a *Fałsz* przy fałszywym.

Fragmenty biografii	Prawda/Fałsz
W 1922 r. rząd Wincentego Witosa zmagał się z hiperinflacją i olbrzymim bezrobociem, w wyniku których w listopadzie w Krakowie wybuchły robotnicze protesty.	
Jesienią 1933 r. wszystko wskazywało na to, że Witos będzie musiał pójść do więzienia, dlatego zdecydował się emigrować i udał się przez zieloną granicę do Rumunii.	
Po ataku na Polskę Rosjanie aresztowali Witosa na początku września i zaproponowali mu utworzenie kolaboracyjnego rządu - odmówił, ale został wypuszczony.	
Wincenty Witos miał zastąpić Władysława Raczkiewicza na stanowisku prezydenta - Stanisław Mikołajczyk zaplanował przerzucenie go samolotem do Londynu.	

Zadanie 13. (0 – 6 p.)

Rozstrzygnij, czy poniższe źródła odnoszą się do tych samych wydarzeń. Odpowiedź uzasadnij odwołując się do treści obu źródeł. Następnie wykonaj polecenie C.

Źródło 1.

Tow. Lenin oczyszcza ziemię z plugastwa

https://brainly.pl/zadanie/5682337 [dostęp: 9.11.2025]

Źródło 2.

W tym dniu uczestnicy pokojowej demonstracji robotniczej – pracownicy jednej z petersburskich fabryk – z inspiracji socjaldemokratów udali się pod Pałac Zimowy, aby wręczyć carowi petycję. Domagano się w niej powołania parlamentu, nadania swobód politycznych i zakończenia wojny z Japonią. Tłum, pod przewodnictwem charyzmatycznego popa Gieorgija Gapona, śpiewał pieśni, niósł ikony i portrety cara. Manifestacja w rzeczywistości została zaplanowana przez tajną carską policję, zwaną „ochraną", której Gapon był współpracownikiem. Jej celem miało być rozładowanie napięcia społecznego. Jednak sytuacja wymknęła się spod kontroli. Przerażony skalą mobilizacji społecznej swoich poddanych, car opuścił Petersburg. Wojsko otworzyło ogień do manifestantów, zabijając około tysiąca osób i raniąc wiele innych.

https://zpe.gov.pl/a/proba-silDgVX8OHWA [dostęp: 9.11.2025]

A. Rozstrzygnięcie: …..……

B. Uzasadnienie:

Odwołanie do źródła 1.

……..……

……..……

Odwołanie do źródła 2.

……..……

……..……

C. Podaj nazwy trzech grup społecznych, które zostały nazwane przez autora ikonografii „plugastwem”.

1. ……

2. ……

3. ……

Zadanie 14. (0–3)
Na podstawie lektury *Przewrót majowy. Zbrojny zamach stanu i przejęcie sterów przez Józefa Piłsudskiego* oraz wiedzy własnej wymień trzech prezydentów II Rzeczpospolitej.

A. ……..

B. ……..

C. ……..

Zadanie 15. (0–3)
Podaj trzy najważniejsze, według autora lektury *Przewrót majowy. Zbrojny zamach stanu i przejęcie sterów przez Józefa Piłsudskiego,* przyczyny przewrotu majowego.

A. ……..

B. ……..

C. ……..

Zadanie 16. (0–1)
Jakie jest znaczenie słów autora lektury *Przewrót majowy. Zbrojny zamach stanu i przejęcie sterów przez Józefa Piłsudskiego:* „Piłsudski nie mieścił się w garniturze skrojonym przez konstytucję marcową”?

……..

……..

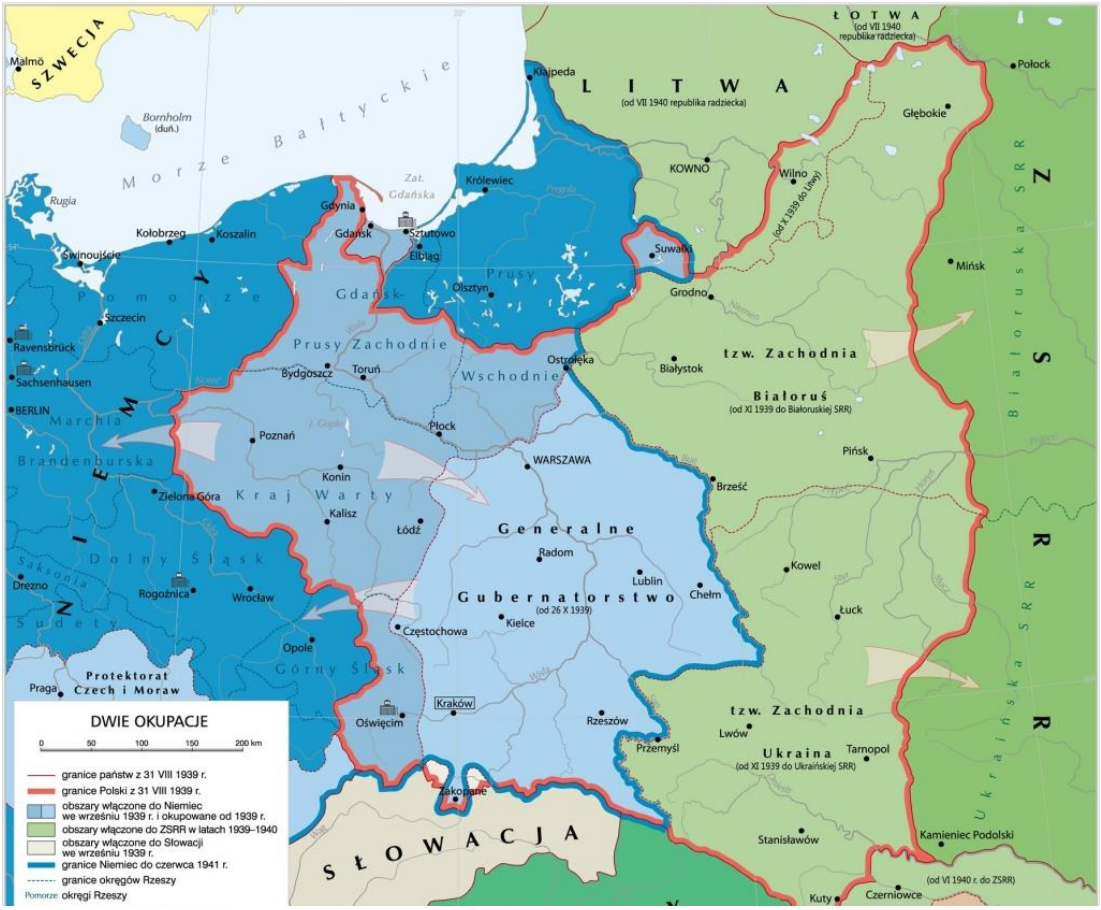
……..

Zadanie 17. (0–1)
Uporządkuj chronologicznie podane w tabeli wydarzenia z okresu II wojny światowej. Wpisz cyfrę 1 – obok chronologicznie pierwszego wydarzenia, 2 – drugiego, 3 – trzeciego, zaś 4 – czwartego.

	Wydarzenie	Cyfra
A.	Operacja *Barbarossa*	
B.	Atak na Pearl Harbor	
C.	Operacja *Overlord*	
D.	Bitwa o Anglię	

Zadanie 18. (0–3)

Na podstawie mapy zadecyduj, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Do tabeli wpisz *Prawda* przy zdaniu prawdziwym, a *Fałsz* przy fałszywym.

https://zpe.gov.pl/a/dwie-okupacje/DSCv9Uoif [dostęp: 8.112025]

	Prawda/Fałsz
Po ataku na Polskę, 28 września 1939 roku w Moskwie ustalono przebieg granicy pomiędzy Niemcami a ZSRR.	
Warszawa była siedzibą, stojącego na czele Generalnego Gubernatorstwa, Hansa Franka.	
Ze wschodnich terenów państwa polskiego dokonywano przesiedleń w głąb Rosji.	

Zadanie 19. (0–2)

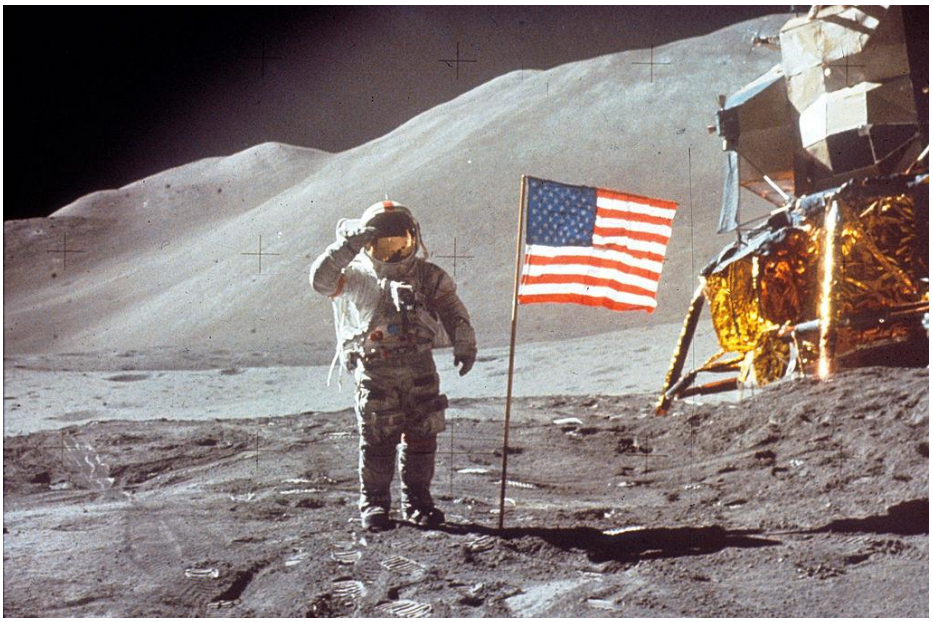
Odpowiedz, które z przedstawionych wydarzeń miało miejsce wcześniej? Następnie podaj nazwisko postaci ze zdjęcia 2.

Źródło 1.

https://dzieje.pl/content/rocznica-budowy [dostęp: 7.11.2025]

Źródło 2.

https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/50-rocznica- [dostęp: 7.11.2025]

A. Wcześniej miało miejsce wydarzenie ukazane w źródle nr ….. .

B. Podaj nazwisko człowieka, który został uwidoczniony na zdjęciu w źródle nr 2?

……..

Zadanie 20. (0–2)

W źródle 1 przedstawieni zostali na zdjęciach politycy okresu komunizmu w Polsce, którzy byli u władzy w czasie wydarzeń przedstawionych na zdjęciach w źródle 2. Dobierz do przywódców (A i B), odpowiednie wydarzenia (wybierz ze zdjęć 1-3).

Źródło 1.

A.

https://pl.wikipedia.org/wiki/ (…) [dostęp: 6.11.2025]

B.

https://pl.wikipedia.org/wiki/ (…) [dostęp: 6.11.2025]

Źródło 2.

1.

https://dzieje.pl/content/wprowadzenie-21[dostęp:6.11.2025]

2.

https://itinerarium.pl/2019/08/30/male-dobro [dostęp: 6.11.2025]

3.

https://www.vogue.pl/a/polska-co-drugi-dzien [dostęp: 6.11.2025]

Polityk A – zdjęcie …….

Polityk B – zdjęcie …….